

תמיכה בספרים לשנת תשפ"ד

במסגרת תחרות ספרים שעורך המרכז מדי שנה לכתבי-יד מקוריים העוסקים בחקר האישה ביהדות, זכו השנה ארבעה ספרים במענק המקדם את הוצאתם לאור:

בפרס הראשון זכה ספרה של ד"ר יונת רוטמן, סטודיו משלהן – הנשים שייסדו את המחול האמנותי בארץ-ישראל.

הספר משרטט את סיפורן של נשים, אשר עיצבו את המחול האומנותי בא"י בשנים 1920–1951. בשלושים השנים שבהן פעלו, הן ייסדו בתי ספר ולהקות ויצרו יצירה מקורית לצד מפעלי תרבות שהוקמו בארץ באותה התקופה, בהם האופרה והתיאטרון. על אף שהתמודדו עם קשיי הקליטה, ולמרות שפעלו לבדן, בלא תמיכת הממסד, השכילו הנשים לנהל באמצעות המחול דיאלוג אומנותי מרתק עם התרבות העברית המתפתחת ועם היצירה האומנותית בשדות התיאטרון והאופרה שפעלו באותה עת. בספר נפרסת מעין "מפת דרכים" שבאמצעותה ניתן הן לסרטט את מסלול "ההגירה" של שיטות המחול שהנשים הביאו עמן לארץ ופיתחו בה, הן לעקוב אחר מתווה התמסדות המחול האומנותי. הספר דן בשיטות הוראת המחול שפיתחו בתקופה שבה התגבשה הזהות העברית בארץ ובאופן שבו קשרו קשרים עם מוסדות תרבות בתחומי המוזיקה והתיאטרון. לאורך הספר מוצג מאבקן של הנשים שפעלו במרחב הציבורי התרבותי שנוהל על ידי גברים וסללו את דרכן הייחודית.

בפרס השני זכו שני ספרים:

הראשון הוא ספרה של פרופ' מרגלית שילה, המחוקקות הראשונות ומעמד האישה בראשית המדינה 1949 – 1951.

הספר בוחן את הפרופיל הקולקטיבי של הח"כיות הראשונות ואת מכלול עשייתן בכנסת ישראל זאת בהתבסס על הפרוטוקולים של הכנסת וועדותיה ועל ספרות מחקרית מגוונת הכוללת מחקרים הבוחנים חברות פרלמנטים ברחבי העולם. המחקר מצביע על הנושאים שבהן הן ויתר הח"כים התמקדו בדיונים במליאה ובוועדות ומסביר מה הייתה תרומתן הייחודית לחקיקה בראשית המדינה. מכל אלה עולה ומשתקפת התמונה כיצד נתפסה האשה בתקופה המדוברת על ידי הח"כיות והח"כים מהמגזרים השונים.

השני הוא ספרה של ד"ר תניה רגב, **צניעות נשית: הלכה, הגות ועיצוב הזהות.**

החל מסוף שנות השבעים חווה הציונות הדתית התפרצות שיחנית בכל הקשור לאתוס הצניעות; התפרצות המעמידה נושאים הקשורים לנראות ומיניות נשית במרכז תשומת הלב הפומבית והמדוברת על אף ההצהרה כי ראוי להם להיות נידונים בחדרי חדרים. כך נפרטות הלכות הצניעות למספר רב של מיני פרקטיקות המסתייעות במסכת רעיונית המבקשת להצדיק אותן. מרכזיות זו של העיסוק בגופניות נשית הופכת את שיח הצניעות לשחקן מפתח בעיצוב זהותן של נשים בחברה הציונית דתית. לאור כל זאת, מטרתו של מחקר זה להתחקות אחר כינון הזהות הנשית באמצעות ניתוח הכתיבה אודות אתוס הצניעות, תוך הצבעה על החיבור בין אידיאולוגיה ובין נראות נשית הקיימת בשורה ארוכה של חיבורים בעלי אופי תורני.

ספרו של די"ר גיא ארליך, **כרטיסים לסמי דיוויס**, זכה אף הוא למענק.

הספר מכנס לראשונה את סיפוריה המוקדמים משנות הארבעים של הסופרת יהודית הנדל לצד נובלה גנוזה שלה, כרטיסים לסמי דיוויס, ומציע דיון מחקרי ראשון מסוגו בקורפוס המוקדם של יצירתה. הנדל (1921-2014), מהסופרות החשובות והבולטות בספרות העברית, פרסמה במהלך חייה עשרה ספרים וזכתה בפרסים רבים, בהם פרס ישראל לספרות. פרסומם של הסיפורים המוקדמים משנות הארבעים לצד הנובלה הגנוזה מגיש לקהל הקוראים הישראלי חטיבה משמעותית וחשובה ביצירת הנדל שנותרה עד כה לא ידועה. הסיפורים המוקדמים משנות הארבעים מתגלים במבט לאחור כנושאים בתוכם את סימני הפואטיקה המאוחרת של הנדל ועוסקים באופן חשוף ורדיקלי לתקופה, בניצולי שואה, באבל ובשכול ובמקומם של ה"אחר" וה"אחרת" בתוך החברה הישראלית המתהווה.